

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 717/2022
11.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Пантовић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 387/21 од 24.09.2021. године, у седници већа одржаној дана 11.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 387/21 од 24.09.2021. године

Образложење

Пресудом Основног суда у Трстенику П2 25/21 од 03.06.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се измени одлука садржана у пресуди Основног суда у Трстенику П2 46/16 из 2017. године, којом је заједничко дете странака мал. ВВ поверен на самостално вршење родитељског права туженој, те да се мал. ВВ повери тужиоцу као оцу на самостално вршење родитељског права. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да на име издржавања мал. детета плаћа месечно 30% од својих прихода тужиоцу почев од 01.03.2020. године, као и да се уреди начин контактирања између детета и тужене. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 387/21 од 24.09.2021. године, одбијена је жалба тужиоца и првостепена пресуда је потврђена у ставу првом и другом изреке, а по жалби тужене преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужилац да туженој на име трошкова поступка исплати износ од 33.750,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужилац, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20), и нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредба овог закона, па нема ни битне повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује. Битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није предвиђена као разлог због којег се ревизија може изјавити (члан 407. став 1. ЗПП).

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена су били у браку и имају малолетно дете - сина ВВ који је рођен ...2004. године. Пресудом Основног суда у Трстенику П2 46/16 од 07.02.2017. године разведен је брак странака, самостално вршење родитељског права над малолетним ВВ поверено је овде туженој ББ, док је тужилац обавезан на плаћање дечијег издржавања за мал. ВВ, а висина његове обавезе је измењена пресудом од 15.03.2018. године и износ издржавања смањен на 4.000,00 динара месечно. Тужилац АА је покренуо поступак за измену одлуке о вршењу родитељског права, али је његов тужбени захтев одбијен. Покретању поступка претходила су два догађаја, први од 11.07.2017. године када је тужена ББ пријавила тужиоца да је прати и с тим од стране полиције констатовано да не постоји ризик од насиља у породици, затим други од 14.11.2017. године када је тужилац Центру за социјални рад Трстеник пријавио насиље у породици над мал. ВВ, након чега је обављен разговор са дететом и од стране органа старатељства констатовано да дете често балансира између родитеља који не комуницирају и који се међусобно оптужују и да дете осећа нелагоду и притисак због тога. Тужилац је мал. ВВ водио на приватни психолошки преглед у априлу 2017. године, када је констатовано да се дете осећа анксиозно због одлуке о старатељству. У погледу пријава насиља над дететом, Центар за социјални рад је установио да се радило о коришћењу непримереног облика кажњавања, а не о системском насиљу, односно о појединачној ситуацији и да није постојао хроничитет и континуитет таквог понашања. Мајка, овде тужена ББ је пристала да малолетни ВВ остане у том тренутку уз оца, поштујући жељу детета. Након тога, уследила је још једна пријава од стране тужиоца Полицијској станици Трстеник дана 21.08.2019. године, из разлога што је тужена дошла испред зграде где живи тужилац и телефоном позвала малолетног ВВ да изађе да се заједно врате у стан, а тада је малолетни ВВ био код оца у термину мимо судске пресуде, па је након извршене процене и обављених разговора утврђено да не постоји ризик од насиља у породици. У том периоду и након тога, малолетни ВВ је наставио да одлази код оца и мимо судске пресуде.

Тужба у овом поступку је поднета 10.03.2020.године. У спроведеном поступку првостепени суд је прибавио мишљење надлежног органа старатељства и непосредно утврдио мишљење мал. ВВ, на основу његових навода датих на записнику 02.10.2020.године. Суд је утврдио да мал. ВВ изражава жељу да пређе код оца, али да такође у својој изјави указује да је њему добро код мајке и да она добро брине о њему, да му допушта да иде код оца кад год то пожели, само да понекад реагује ако се сувише дуго задржи код оца. Указао је да његови родитељи нису просторно удаљени један од другог, у смислу места становања, и да њему није проблем да оде од једног до другог.

Мал. ВВ сматра да би му у суштини било најлакше када би сам могао да доноси одлуку колико ће бити код оца, а колико код мајке, а у постојећој ситуацији изражава жељу да живи са оцем како би се напoкoн сви поступци oкoнчaли.

Центар за социјални рад Трстеник је констатовао да су оба родитеља емоционално везана за дете, да малолетни ВВ има редовне контакте са оцем и виђање се одвија у складу са његовим потребама, жељама и расположивим временом, да се мајка, овде тужена ББ, не противи боравку детета код оца и оставља могућност детету да проведе време са својим оцем колико жели, без обзира на термине који су дефинисани судском одлуком, да она препознаје потребу контактирања мал. ВВ са оцем и са старијим братом по оцу. Малолетни ВВ се такође и пред Центром за социјални рад изјаснио у својој изјави од 29.08.2020. године да жели да живи код оца и да би му било лакше у том случају. У свом извештају и мишљењу од 02.06.2021. године Центар за социјални рад Трстеник је навео да мал. ВВ није прешао да живи код оца, у смислу да борави у континуитету, већ да неколико дана буде код оца, а неколико дана код мајке, као и да се дешава да у истом дану буде код оба родитеља, а да је мал. ВВ првенствено мотивисан жељом да удовољи оцу када је у питању измена одлуке о поверавању, али да притом истовремено не жели да повреди осећања мајке, да овакав статус мал. ВВ, односно таква врста притиска и преузимања улоге није адекватна за њега и његов даљи емоционални развој и закључно да је жеља малолетног ВВ у супротности са његовим најбољим интересом. Сагледавањем свих околности случаја, оцењено је да мајка адекватно врши родитељско право и да је у најбољем интересу мал. ВВ да она то и надаље чини, у складу са одлуком о вршењу родитељског права.

На основу утврђених чињеница и прихваћеног мишљења органа старатељства, нижестепени судови су закључили да нису испуњени услови за измену одлуке о поверавању малолетног детета. Утврђено је да су неосновани наводи из тужбе да је малолетни ВВ у потпуности прешао да живи код оца. Оцењено је да исказана жеља детета не одговара његовом најбољем интересу, већ је мотивисана настојањем да удовољи оцу и веровањем да се његовим преласком код оца окупљају сви поступци, а не зато што мајка не води адекватну бригу о њему. У најбољем интересу малолетног ВВ је да се мајка и даље непосредно стара о њему, због чега су нижестепени судови одбили тужбени захтев као неоснован. Примењене су одредбе члана 60. став 4, члана 266. став 1. и члана 270. Породичног закона.

Ревизија тужиоца није основана у оспоравању пресуде другостепеног суда.

У овој правној ствари, одлучено је уз одговарајућу примену материјалног права на утврђено чињенично стање, које се у поступку по ревизији не може оспоравати (члан 407. став 2. ЗПП).

Чланом 60. став 4. Породичног закона прописано је да дете које је навршило 15. годину живота и које је способно за расуђивање може одлучити са којим ће родитељем живети. Ради остваривања овог права детета, битна је чињеница да одлука детета није у супротности са његовим најбољим интересом. Најбољи интерес детета представља критеријум којим се суд руководи у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права (члан 266. став 1. Породичног закона).

У конкретном случају, утврђено је да одлука мал. ВВ коју је непосредно изнео пред судом и пред органом старатељства, мотивисана жељом да удовољи очекивањима оца и формално буде поверен оцу, није у његовом најбољем интересу, већ да је у његовом најбољем интересу да се мајка и даље о њему непосредно стара. Наведена оцена о стварном интересу детета утемељење има у подробно испитаним и утврђеним чињеницама, при којој је у обзир узето мишљење мал. ВВ и мишљење надлежног органа старатељства. Наиме, у спроведеном поступку је поступљено у складу са одредбама члана 65. ставови 1 - 4 и члана 270. Породичног закона. Поред налаза и стручног мишљења надлежног органа старатељства, суд је консултовао мишљење малолетног детета и његовом мишљењу је дужну пажњу посветио. Образложена оцена о мотивима којима се дете руководи код вербализације свог става, у питање није доведена, а значај ужива из угла притиска којег дете осећа и настоји му се подредити. Насупрот томе, родитељи имају дужност да своје потребе подреде интересу малолетног детета и поступају искључиво на начин којим се штити добробит детета. У добробити детета не може бити његово поимање да ће својом партиципацијом у међуродитељском спору о вршењу родитељског права, допринети томе да се окончају судски поступци. Првенствену улогу у томе да растерете дете таквог осећања, треба да имају родитељи.

Добробит детета је императив којим су сви дужни да се руководе.

Зарад добробити мал. ВВ и у његовом најбољем интересу родитељско право наставља да врши мајка, чија компетенција као родитеља није компромитована, те је и по оцени Врховног касационог суда правилно одлучено када је као неоснован одбијен захтев оца за промену одлуке о самосталном вршењу родитељског права.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је ревизију тужиоца одбио као неосновану и одлучио као у изреци применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа - судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић